

NÁZEV ŠKOLY: GYMNÁZIUM JOSEFA JUNGMANNA, LITOMĚŘICE,
Svojsíkova 1, příspěvková organizace

ČÍSLO PROJEKTU: CZ.1.07/1.5.00/34.1082

NÁZEV MATERIÁLU: VY_32_INOVACE_6B_06_Hry, zábava

TÉMA SADY: Antické reálie

ROČNÍK: 3. a 4. ročník, oktáva

DATUM VZNIKU: leden 2014

AUTOR: Vladimíra Hávová

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ANOTACE

Materiál je určen pro výklad antických reálií v samostatném semináři nebo jako součásti výuky latiny.

Studenti získají informace o různých druzích zábavy římsého lidu..

Výklad navíc rozšiřuje i studentovu latinskou slovní zásobu (latinské termíny jsou zvýrazněny barevně). V závěru prezentace jsou uvedena latinsky psaná živá slova, citáty či slavné výroky týkající se tématu.

Prezentace s výkladem zabere jednu vyučovací hodinu.

Sudenti propojí nové informace se znalostmi z historie.

Hry, zábava

Bývaly doby, kdy římský lid rozdával nejvyšší moci:
svazky prutů a legie – to se teď v koutečku krčí.
Dnes má lid jenom dvě přání a chvěje se, zda se mu splní:
chléb chce a hry – PANEM ET CIRCENSES.

(Iuvenalis, Satiry, 10, 77 - 80)

Hry, zábava

Poskytování „chleba a zábavy“ bylo pro římské politiky, ať už v době republiky a zvláště pak v době císařství, významným nástrojem zajišťujícím klid od občanských rebélií a kontakt vladaře s obyvateli.

Hry, zábava

V římském kalendáři bylo mnoho svátečních dnů, kdy se konaly velkolepé státní hry – **ludi**.

Ludi Romani	římské hry
Ludi plebei	plebejské hry
Ludi Megalenses	hry na počest Velké Matky
Ludi Cereales	hry na počest bohyně Ceres
Ludi Florales	hry na počest bohyně Flory
Ludi Apollinares	hry na počest boha Apollona
Saturnalia	svátek zimního slunovratu

Hry, zábava

Počet svátků postupně narůstal. Ve 2. st. po K. měli Římané 160 slavnostních dnů za rok.

Původně byly hry součástí náboženských oslav, časem se náboženský smysl vytratil a hlavním cílem her se stala zábava.

Během her se pořádaly:

jezdecké závody v cirku

gladiátorské zápasy v amfiteátrech

štvance zvěře v amfiteátrech

divadelní představení.

Hry, zábava

Jezdecké závody se odehrávaly ve Velkém cirku v Římě (Circus Maximus).

V době Augustově se kolem cirku vešlo 150 000 diváků. V době Trajanově byly tribuny rozšířeny o dalších 100 000 míst.

Hry, zábava

Soutěžily mezi sebou tradiční kluby odlišené barvami. Kluby měly své stáje, koně, vozataje.

Oblíbené byly závody koňských spřežení, zvláště čtyřspřežení (kvadrig).

Jednotlivých závodů se účastnily čtyři až dvanáct vozů. Dostihy se jezdily na 7 kol, což bylo na Velkém cirku asi 4,5 km.

Nejdramatičtější okamžiky nastávaly při otočkách kolem krajních met. Mnoho vozatajů zde přišlo o život. Vítěz byl zahrnut slávou a obdivem.

Hry, zábava

Hry, zábava

Zápasy gladiátorů
převzali kdysi Římané od Etrusků jako formu rituální oběti nad hrobem zemřelého, tato tradice se udržela do konce republiky. Za císařství sloužily gladiátorské hry pouze zábavě.

Hry, zábava

Vystoupení gladiátorů byla pestrá:

- zápasy dvojic různě vyzbrojených gladiátorů pěších i jízdních
- boje skupin předvádějících historické bitvy nebo dobývání hradeb
- námořní bitvy (**naumachie**)
- štvánice na exotická zvířata (**venationes**) předváděná speciálně vycvičenými gladiátory (**bestiarii**)
- nová forma veřejné popravy, odsouzenci byli předhozeni dravé zvěři (**ad bestias**)

Hry, zábava

Mezi gladiátory byli často otroci, zajatci, zločinci a lidé odsouzeni na smrt, ale i lidé svobodní, kteří se pokoušeli získat slávu a bohatství.

Hry, zábava

Obliba gladiátorských zápasů vedla Římany ke stavbě amfiteátrů.

Nejznámější a největší je jistě **Koloseum** (**Amphitheatrum Flavium**), otevřené v roce 80 po K. Nechali jej postavit Fláviovci Vespasianus, Titus a Domitianus.

Hry, zábava

Budova Kolosea měří po obvodu 530 m.

Vnější fasáda je vysoká 50 m. Tvoří ji tři řady arkádových oblouků nad sebou (v každé řadě 80). Oblouky byly zdobeny sochami v nadživotní velikosti.

Elipsa Kolosea měla osy 86 a 54 m, její plocha měřila přibližně 3500 m².

Do Kolosea se vešlo 50 000 diváků. Ženy měly místa oddělená od mužů, děti do Kolosea nesměly.

Hry, zábava

Podlaha Kolosea byla dřevěná, posypaná pískem.

Pod podlahou bylo ještě 6 m hluboké technické zázemí. Zde byly chodby a místnosti pro gladiátory, kotce a výtahy pro zvěř, důmyslný přítok a odtok vody.

Hry, zábava

Hlediště bylo možné zakrýt plachtami proti dešti či slunci. Manipulaci s plachtami obstarávali zkušení námořníci z vojenského loďstva v Misenu

Hry, zábava

Několik zajímavých čísel:

V roce 52 po K. uspořádal císař Claudius naumachii na Fucinském jezeře. Na lodích proti sobě bojovalo 19 000 mužů, z nichž přežilo jen minimum.

Při příležitosti otevření Kolosea uspořádal císař Titus stodenní hry, během nichž zápasilo 11 000 gladiátorů. Během jednoho dne bylo zabito až 5 000 zvířat.

Hry, zábava

Gladiátorské zápasy byly zrušeny až poté, co se pevněji vžila křesťanská morálka. Stalo se tak na počátku 5. st. po K.

Hry, zábava

Divadelní představní byla součástí téměř všech římských slavností.

První stálé divadlo v Římě nechal postavit v roce 55 př. K. Cneus Pompeius.

Herci byli často cizinci, propuštěnci nebo otroci.

Římané si oblíbili tyto dramatické žánry:
komedii, tragedii, atellanu, pantomimus a mimus.

V průběhu roku strávili diváci nejvíce dní v divadle, nejméně v amfiteátrech.

Hry, zábava

Gladiator in arena consilium capit.

Gladiátor se rozhodne až v aréně.

Panem et circenses.

Chléb a hry.

Hry, zábava

Zdroje:

ČERMÁK, J., ČERMÁKOVÁ, K. *Slovník latinských citátů*. 1. vyd. Praha : Euromedia Group, 2005. ISBN 80-242-1372-9.

KUBELKA, V. *Římské reálie a literatura*. Uherské Hradiště : vl. nákladem, 1898.

KUŽÁKOVÁ, E., MOUCHOVÁ, B., SLABOCHOVÁ, D. *Linguae Latinae studeamus*. 1. vyd. Praha : Ewa edition, 1998. ISBN 80-85764-25-3.

MOUCHOVÁ, B., KUŽÁKOVÁ, E., MAREK, V. *Disco latine II*. 1. vyd. Praha : Scientia, 1996. ISBN 80-7183-026-7.

ZAMAROVSKÝ, V. *Dějiny psané Římem*. 3. vyd. Bratislava : Perfekt, 2005. ISBN 80-8046-297-6.

Hry, zábava

Obrázky:

Fotografie z vlastního archivu (obr. 1 – 2)

AUTOR NEUVEDEN. *blogspot.cz* [online]. [cit. 17.3.2014]. Dostupný na WWW:
<http://denofdestruction.blogspot.cz/2011/02/band-review-circus-maximus.htm>

Fotografie z vlastního archivu (obr.4)

AUTOR NEUVEDEN. *wikimedia.org* [online]. [cit. 17.3.2014]. Dostupný na WWW:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gladiators_from_the_Zliten_mosaic_3.JPG

Fotografie z vlastního archivu (obr. 6 – 8)

AUTOR NEUVEDEN. *betexa.cz* [online]. [cit. 17.3.2014]. Dostupný na WWW:
<http://www.betexa.cz/koloseum/>